



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **A. B.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 8. 2019, č. j. OAM-475/ZA-ZA11-ZA05-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 10. 2019, č. j. 16 Az 46/2019 – 20,

t a k t o :

- I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce **se z a m í t á .**
- II. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 10. 2019, č. j. 16 Az 46/2019 – 20, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobou podanou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 8. 2019, č. j. OAM-475/ZA-ZA11-ZA05-2019 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž byla jeho opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany shledána nepřipustnou podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo podle § 25 písm. i) téhož zákona zastaveno. V žalobě zároveň požádal o ustanovení zástupce, neboť nedisponuje finančními prostředky.

[2] Výrokem I. usnesení ze dne 9. 10. 2019, č. j. 16 Az 46/2019 – 20 (dále jen „napadené usnesení“), rozhodl městský soud tak, že žalobcův návrh na ustanovení zástupce z řad advokátů zamítl; výrokem II. téhož usnesení jej pak vyzval k doplnění žaloby. Konstatoval, že ačkoliv je žalobce podle § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, osvobozen od placení soudních poplatků, předpokladem pro

bezplatné zastoupení je posouzení majetkových poměrů účastníků řízení; vyzval proto žalobce k zaslání vyplněného potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech. Ten uvedl, že jeho příjem činí 14 673 Kč a příjem jeho manželky 32 573 Kč. Vzhledem k vzájemné vyživovací povinnosti a institutu společného jmění manželů proto městský soud přihlédl i k majetkovým poměrům manželky žalobce; jejich společný příjem tak činí 47 000 Kč, přičemž jej nepovažoval za natolik nedostatečný, aby založil osvobození od soudních poplatků a tím i splnění podmínky pro ustanovení advokáta soudem.

[3] Proti napadenému usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž se domáhá jeho zrušení a vrácení věci městskému soudu k dalšímu řízení. Konstatoval, že soudu zaslal vyplněné potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, ve kterém uvedl, že jeho příjem je 14 673 Kč a příjem jeho manželky 32 573 Kč za dobu posledních 3 měsíců, což dohromady činí 47 246 Kč a měsíčně vychází na 15 749 Kč. Z toho společného příjmu stěžovatel platí za pronájem bytu částku 12 000 Kč a za jiné poplatky 529 Kč; jeho rodině tak zbývá na celé živobytí jenom 3220 Kč (nákup jídla, jízdenky MHD, telefonní paušál). Domnívá se tedy, že splňuje předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků. Zároveň požádal o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti, zaslání výzvy k jejímu doplnění, osvobození od soudních poplatků a taktéž o přiznání odkladného účinku.

[4] Žalovaný uvedl, že kasační stížnost směřuje výhradně do procesního postupu soudu, proto ponechává přezkoumání její důvodnosti a správnosti napadeného usnesení na Nejvyšším správním soudu.

[5] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval posouzením, zda byly splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná a jsou splněny i obsahové náležitosti stížnosti dle § 106 s. ř. s.

[6] V usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že *„stěžovatel má povinnost zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě), či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností [§ 1 písm. a), § 2 odst. 2 písm. b) a § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích.“* V projednávaném případě nebylo kasační stížností napadeným usnesením rozhodováno o věci samé (nýbrž pouze o žádosti o ustanovení zástupce), a proto stěžovateli vůbec nevznikla povinnost zaplatit soudní poplatek za řízení o kasační stížnosti; nadto by v takovém případě byl stěžovatel od jeho zaplacení osvobozen *ex lege* [srov. § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích]. O žádosti o osvobození od soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti proto Nejvyšší správní soud pro nadbytečnost vůbec nerozhodoval.

[7] Závěry učiněné ve vztahu k soudnímu poplatku dále promítl rozšířený senát v uvedeném usnesení i do úvah o povinném zastoupení stěžovatele. *„Je-li podána kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků, o neustanovení zástupce či proti jinému procesnímu usnesení učiněnému v řízení o žalobě, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti učiněno v rámci tohoto řízení, a proto se zde*

pokračování

ustanovení § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. neuplatní.“ Stěžovatel tedy nemusí být v tomto řízení zastoupen advokátem. Přestože ovšem zastoupení není v předmětné věci obligatorní, stěžovatel o ustanovení zástupce požádal, pročez Nejvyšší správní soud musel o tomto návrhu rozhodnout. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. se pro rozhodnutí o ustanovení zástupce vyžaduje kumulativní splnění dvou podmínek, a to jednak splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, jednak též nezbytná potřeba takového zastoupení k ochraně práv účastníka řízení. Nejvyšší správní soud, aniž by se zabýval podmínkou první, neshledal splnění druhé nutné podmínky pro ustanovení zástupce, totiž nezbytnost k ochraně práv stěžovatele. Kasační stížnost totiž má všechny požadované základní náležitosti a je z ní zřejmé, čeho se stěžovatel domáhá; v předmětné věci se přitom jedná o posouzení nikterak komplikované otázky, o které může soud rozhodnout na základě podané kasační stížnosti a podkladů obsažených ve spise, aniž by bylo třeba za tímto účelem stěžovateli ustanovovat zástupce. Za této situace tedy Nejvyšší správní soud návrh stěžovatele na ustanovení zástupce výrokem I. tohoto rozsudku zamítl (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2018, č. j. 5 As 79/2018 – 11, či ze dne 22. 11. 2018, č. j. 7 As 353/2018 - 38). Zároveň Nejvyšší správní soud stěžovatele ani nevyzýval k doplnění kasační stížnosti, neboť ji považuje za projednatelnou a zástupce k jejímu případnému rozšíření mu neustanovil.

[8] Kasační stížnost je důvodná.

[9] Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. platí, že *„navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.“*

[10] Nejvyšší správní soud konstatuje, že z prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudního poplatku, které stěžovatel zaslal městskému soudu (založeno pod č. l. 13 – 16 soudního spisu) mimo jiné skutečně plyne, že stěžovatel *„má průměrný měsíční čistý výdělek za kalendářní čtvrtletí ve výši 14 673 Kč“* a jeho manželka O. L. má *„průměrnou měsíční mzdu za předcházející kalendářní čtvrtletí 32 573 Kč“*. Nejvyšší správní soud se taktéž zcela ztotožňuje s právním názorem městského soudu, že vzhledem k vzájemné vyživovací povinnosti a institutu společného jmění manželů je v případě posouzení majetkových poměrů stěžovatele nutno zohlednit též majetkové poměry jeho manželky; tuto skutečnost ostatně předpokládá sám formulář určený k příslušnému prohlášení, neboť obsahuje hlavu *„IX. Výdělkové a majetkové poměry manžela/druha žadatele“*. Nejvyšší správní soud má však za to, s ohledem na přehled majetkových poměrů stěžovatele a jeho manželky uvedený v podané kasační stížnosti (nyní již vlastními slovy a nikoliv v rámci vyplňování předtištěného textu), že stěžovatel i jeho zaměstnavatel nesprávně pochopili a ve stěžovatelův neprospěch vyplnili předmětný formulář. Při rekapitulaci svých majetkových poměrů totiž uvádí, že *„jeho příjem činí 14 673 Kč a příjem jeho manželky 32 573 Kč za dobu posledních 3 měsíců, což dohromady činí 47 246 Kč, a měsíčně vychází na 15 749 Kč“*. Otázkou je, zda městský soud z údajů uvedených ve formuláři či z jeho příloh mohl pochopit, že jde o chybné uvedení údajů a případně vyžádat odstranění těchto pochybností. Stěžovatel v prohlášení uvedl, že pracuje jako ruční balič a k tomu přikládá pracovní smlouvu. Ta je skutečně připojena a je z ní patrné, že mezi stěžovatelem a firmou Balymplex, s. r. o., byla sjednána měsíční mzda 6100 Kč při stanovené odpracované době 20 hodin týdně. V tom je zjevný nesoulad s údaji

potvrzenými jako příjem právě tímto zaměstnavatelem. Příjem jeho manželky pak není potvrzen žádným zaměstnavatelem ani spojen s nějakým dokladem; v jejím případě to ovšem formulář nevyžaduje.

[11] Je sice pravdou, že údaje, z nichž vycházel městský soud, byly uvedeny zaměstnavatelem stěžovatele a stěžovatelem jako správné podepsány, ovšem ve spojení s připojenou pracovní smlouvou mělo být soudu jasné, že pravděpodobně nejsou správné. Městský soud tak měl vyžádat od stěžovatele odstranění těchto pochybností. K tomu došlo až v rámci kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že městský soud neměl řádně doloženy údaje, z nichž při svém rozhodnutí vycházel. Proto Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první s. ř. s.).

[12] V dalším řízení bude městský soud vázán právním názorem, jenž Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku vyslovil (§ 110 odst. 4 s. ř. s.); znovu tedy posoudí majetkové poměry stěžovatele (a jeho manželky) vzhledem k předpokladům pro osvobození od placení soudního poplatku jakožto podmínky pro ustanovení zástupce v řízení před soudem.

[13] O návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud nerozhodoval, neboť o kasační stížnosti rozhodl bez zbytečného prodlení po předložení soudního spisu městským soudem, a to ve lhůtě pro rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku.

[14] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. listopadu 2019

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu